



مجموعه دستورالعمل‌های طب صنعتی

دستورالعمل‌های موجود در این مجموعه با هدف رعایت اصول و قواعد انجام معاینات طب صنعتی به صورت هدفمند و نیز ایجاد یکپارچگی در فعالیت‌های اجرایی مراکز طب صنعتی، توسط شورای تخصصی طب صنعتی و متخصصین طب کار در واحد سلامت کار و HSE تهیه شده و کلیه حقوق آن محفوظ و متعلق به سازمان بهداشت و درمان صنعت نفت می‌باشد.

تهیه شده در:

سازمان بهداشت و درمان صنعت نفت

واحد سلامت کار و HSE

۱۳۹۶

عنوان و نام پدیدآور	: مجموعه دستورالعمل‌های طب صنعتی/تالیف افشین بلوری ... [و دیگران]؛ تهیه شده در سازمان بهداشت و درمان صنعت نفت واحد سلامت کار و HSE؛ با همکاری شورای تخصصی طب صنعتی و متخصصین طب کار.
وضعیت ویراست	: ویراست ۲.
مشخصات نشر	: تهران: میرماه، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۳۱۲ص.: مصور(رنگی).؛ ۲۹×۲۲سم.
شابک	: ۳۵۰۰۰ ریال: ۵-۳۰۵-۳۳۳-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: تالیف افشین بلوری، کیوان کرمی‌فر، مرتضی داودی، هرمز حسن‌زاده.
یادداشت	: در چاپ قبلی افشین بلوری سرشناسه بوده است.
موضوع	: پزشکی صنعتی -- دستنامه‌ها
موضوع	: Medicine, Industrial -- Handbooks, manuals, etc.
شناسه افزوده	: بلوری، افشین، ۱۳۴۰ -
شناسه افزوده	: سازمان بهداشت و درمان صنعت نفت. واحد سلامت کار
شناسه افزوده	: سازمان بهداشت و درمان صنعت نفت. شورای تخصصی طب صنعتی
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۶م۳/ب۸۶۳/RC
رده بندی دیویی	: ۶۱۶/۹۸۰۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۰۴۹۵۸۰



واحد سلامت کار و HSE

مجموعه دستورالعمل‌های طب صنعتی

تألیف: دکتر افشین بلوری، دکتر کیوان کرمی‌فر، دکتر مرتضی داودی، دکتر هرمز حسن‌زاده
با همکاری: شورای تخصصی طب صنعتی و متخصصین طب کار
ناشر: انتشارات میرماه (تلفن: ۲-۲۲۷۲۲۹۰۱)
طراح جلد: مهدیه ناظم‌زاده
گرافیک متن: رسول نقی‌زاده
لیتوگرافی و چاپ: نقش جوهر
صحافی: افشین
نوبت و سال انتشار: نخست / ۱۳۹۶
ویراست: دوم
شمارگان: ۱۰۰۰ جلد
قیمت: ۳۵۰۰۰ تومان
مرکز انحصاری فروش: اندیشه رفیع (۴۱۴/۶۶۹۷۱)
شابک: ۵-۳۰۵-۳۳۳-۶۰۰-۹۷۸

تمامی حقوق اثر برای سازمان بهداشت و درمان صنعت نفت محفوظ است.

تهران، خیابان کریمخان زند، خیابان به آفرین، شماره ۲۷، سازمان بهداشت و درمان صنعت نفت (ساختمان شماره ۱)

واحد سلامت کار و HSE تلفن مستقیم: ۸۳۳۰۶ داخلی ۳۲۰ فاکس: ۸۸۹۰۹۸۶۷

ایمیل: Health@piho.org

سال‌هاست که حفظ و ارتقاء سلامت آحاد جامعه از شاخص‌های اصلی توسعه پایدار به شمار می‌رود و بالطبع سلامت نیروی کار نیز به عنوان بخش قابل توجهی از جمعیت، از ارکان اصلی توسعه پایدار و شاخص مهمی از بهره‌وری در جامعه محسوب می‌شود. در این میان حوزه طب صنعتی به عنوان یک بخش کلیدی از نظام سلامت کار و در کنار بهداشت حرفه‌ای، ایمنی صنعتی و روانشناسی محیط کار، وظیفه مهمی در قبال حفظ و ارتقاء سلامت نیروی کار دارد. طبیعتاً برای نیل به اهداف عالی سلامت کار، ضروری است ارکان اصلی نظام سلامت کار ضمن تعامل مثبت و موثر با یکدیگر، مطابق با اصول و قواعد شناخته شده خود و بر اساس استانداردها و روش‌های اجرایی مبتنی بر شواهد علمی عمل کنند تا به تدریج به اهداف از پیش تعیین شده نزدیک گردند.

کتاب ارزشمند مجموعه دستورالعمل‌های طب صنعتی که با تلاش و همت واحد سلامت کار و HSE و با همکاری شورای تخصصی طب صنعتی و متخصصین طب کار سازمان بهداشت و درمان صنعت نفت برای دومین بار تدوین شده است، گام اول در اجرای اصولی و علمی فعالیت‌های اصلی مراکز طب صنعتی، یکسان‌سازی و استانداردسازی این فعالیت‌ها و نیز ارتقاء کیفی فعالیت‌ها و خدمات این مراکز و در نهایت تحقق هرچه پیشتر اهداف اصلی طب صنعتی است. بی‌تردید گام دوم که همانا اجرای دقیق دستورالعمل‌ها و فرایندهای اجرایی این کتاب در مراکز طب صنعتی است، نیازمند تلاش مضاعف واحد سلامت کار و HSE سازمان و روسای بهداشت و درمان مناطق و برنامه‌ریزی صحیح و نظارت منظم و مداوم روسای سلامت کار بر حسن اجرای دستورالعمل‌ها و فرایندهای اجرایی است.

امیدوارم با تلاش بی‌گیر همکاران واحد سلامت کار و HSE سازمان و تعامل هرچه بیشتر ارکان اصلی نظام سلامت کار، شاهد ارتقاء روزافزون سلامت کارکنان شریف صنعت نفت باشیم.

دکتر حبیب‌الله سمیع

مدیرعامل سازمان بهداشت و درمان صنعت نفت

بهمن‌ماه ۱۳۹۶ شمسی

بسمه تعالی

سازمان بهداشت و درمان صنعت نفت با قدمتی به درازای یک قرن، به عنوان سازمانی تخصصی که حیطه فعالیت آن تمام گستره ایران اسلامی را در بر گرفته، خود را در قبال تأمین، حفظ و ارتقاء سلامت کارکنان شریف صنعت نفت پاسخگویی داد. این سازمان با هدف ایجاد جامعه شاغلین سالم و پویا در صنعت نفت و به منظور کارآمدی و اثر بخشی هرچه بیشتر این صنعت عظیم و استراتژیک، تلاشی را تدارک دیده و با تمام توان در جهت تحقق آن گام بر می دارد. با عنایت به منویات مقام محترم وزارت و بر اساس مأموریت سازمان، ارائه عادلانه خدمات سلامت با رعایت اصول اقتصاد سلامت، بکارگیری دانش و فناوری اطلاعات، اولویت خدمات بهداشتی، تخصیص به موقع و مواجهه صحیح و اصولی با بیماری ها از وظایف اصلی تیم سلامت کار سازمان بهداشت و درمان صنعت نفت است.

در این راستا، مجموعه دستورالعمل های طب صنعتی که برگرفته از جدیدترین و معتبرترین مراجع بین المللی و کشوری طب کار و تجربیات ارزشمند متخصصان و پزشکان طب صنعتی در حوزه سلامت کار می باشد، بازنگری و گردآوری شده و ویرایش دستورالعمل ها با هدف رعایت اصول علمی، قواعد و مقررات در انجام معاینات طب کار و ایجاد یکپارچگی در فعالیت های اجرایی طب صنعتی تهیه شده است. در تمامی فصول این کتاب که بر اساس آخرین ضوابط و مقررات حاکم بر فعالیت های سلامت کار سازمان بهداشت و درمان صنعت نفت تنظیم شده اند، فرایندهای کلیدی سلامت کار از بدو استخدام تا پس از بازنشستی کارکنان با هدف بهبود سیستم مدیریت مراقبت های سلامت شغلی از زوایای مختلف، شناسایی و مدیریت بیماری های مزمن غیر واگیر، پیگیری بیماری های شغلی و

انجام مداخلات ارزشمند از طریق هماهنگی با مدیران محترم منابع انسانی و HSE شرکت های صنعتی مورد توجه قرار گرفته است. اجرایی نمودن این دستورالعمل ها در سطح مناطق عملیاتی، بدون حمایت و یاری همه جانبه مدیران محترم صنعت نفت، و به کاران ارجمند پزشک و پیراپزشک و نیز همدلی و اعتماد کارکنان عزیز و بزرگوار صنعت نفت امکان پذیر نخواهد بود.

شایسته است از تمامی تلاشگران عرصه طب صنعتی و متخصصین طب کار سازمان که در تدوین و تهیه این کتاب ارزشمند نقشی کلیدی و تاثیرگذار داشته اند تسکرو تشکر و قدردانی نمایم.

دکتر پیمان فریدنیا

رئیس سلامت کار و HSE سازمان بهداشت و درمان صنعت نفت

زمستان ۱۳۹۶



اعضای شورای تخصصی طب صنعتی و متخصصین طب کار

(به ترتیب حروف الفبا)

بهداشت و درمان صنعت نفت تهران	دکتر افشین بلوری متخصص طب کار رئیس سلامت کار و HSE تهران
بهداشت و درمان صنعت نفت شمال شرق	دکتر هرمز حسن زاده متخصص طب کار
بهداشت و درمان صنعت نفت مرکزی و لرستان	دکتر مرتضی داودی متخصص طب کار
بهداشت و درمان صنعت نفت اهواز	دکتر کرم رضا شفیعی زاده متخصص طب کار رئیس سلامت کار و HSE اهواز
بهداشت و درمان صنعت نفت بوشهر	دکتر کیوان کرمی فر متخصص طب کار
بهداشت و درمان صنعت نفت بوشهر	دکتر سید سعید لطفی متخصص طب کار رئیس سلامت کار و HSE بوشهر

فهرست

۱۱	WI-16-01-OM	دستورالعمل نحوه انجام معاینات و تایید صلاحیت پزشکی بدو استخدام در صنعت نفت	۱
۳۵	WI-15-03-OM	دستورالعمل نحوه انجام معاینات دوره‌ای در کارکنان صنعت نفت	۲
۴۹	WI-19-02-OM	دستورالعمل نحوه انجام معاینات بازگشت به کار و معاینات تناسب برای کار در کارکنان صنعت نفت	۳
۵۵	WI-24-02-OM	دستورالعمل نحوه انجام معاینات پیش از بازنشستگی در کارکنان وزارت نفت	۴
۵۹	WI-10-02-OM	دستورالعمل نحوه غربالگری سلامت عمومی در کارکنان صنعت نفت	۵
۶۳	WI-04-01-OM	دستورالعمل نحوه انجام معاینات پزشکی و صدور صلاحیت پزشکی برای کار در فضاهای بسته و محدود	۶
۶۷	WI-05-02-OM	دستورالعمل نحوه انجام معاینات پزشکی و صدور صلاحیت پزشکی در رانندگان جرثقیل و لیفتراک	۷
۷۳	WI-06-03-OM	دستورالعمل نحوه انجام معاینات پزشکی و صدور صلاحیت پزشکی در غواصان صنعت نفت	۸
۸۵	WI-20-03-OM	دستورالعمل نحوه انجام معاینات پزشکی و صدور صلاحیت پزشکی در مشاغل دریانوردی و کشتیرانی صنعت نفت	۹
۹۵	WI-07-01-OM	دستورالعمل نحوه انجام معاینات پزشکی و صدور صلاحیت پزشکی در رانندگان صنعت نفت	۱۰
۱۱۵	WI-08-03-OM	دستورالعمل نحوه انجام معاینات پزشکی و صدور صلاحیت پزشکی در آتش نشانان صنعت نفت	۱۱
۱۲۳	WI-09-01-OM	دستورالعمل نحوه انجام معاینات پزشکی و صدور صلاحیت پزشکی در کارکنان اماکن مواد غذایی	۱۲
۱۳۱	WI-16-02-OM	دستورالعمل نحوه انجام معاینات پزشکی در کارکنان بهداشت و درمان صنعت نفت	۱۳
۱۳۷	WI-14-03-OM	دستورالعمل نحوه انجام معاینات پزشکی و صدور صلاحیت پزشکی در کارکنان Offshore در صنعت نفت	۱۴
۱۴۷	WI-17-01-OM	دستورالعمل نحوه انجام معاینات پزشکی پرتوکاران در صنعت نفت	۱۵
۱۷۵	WI-21-03-OM	دستورالعمل نحوه انجام معاینات پزشکی و صدور صلاحیت پزشکی در کارکنان حراست صنعت نفت	۱۶
۱۸۵	WI-23-01-OM	دستورالعمل نحوه انجام معاینات پزشکی و صدور صلاحیت پزشکی برای کار در ارتفاع	۱۷
۱۸۹	WI-12-01-OM	دستورالعمل نحوه غربالگری سلامت روان در کارکنان صنعت نفت	۱۸
۱۹۷	WI-02-01-OM	دستورالعمل نحوه انجام و تفسیر ادیومتری در معاینات طب صنعتی کارکنان صنعت نفت	۱۹
۲۰۷	WI-39-01-OM	راهنمای انجام و تفسیر اسپرومتری در معاینات کارکنان صنعت نفت	۲۰
۲۴۱	WI-03-01-OM	دستورالعمل نحوه صدور استعلاجی و ارجاع بیماران به شوراهای پزشکی صنعت نفت	۲۱
۲۵۱	WI-13-02-OM	دستورالعمل نحوه شناسایی، گزارش دهی و ثبت بیماری‌های شغلی در صنعت نفت	۲۲
۲۶۵	WI-18-01-OM	دستورالعمل نحوه انجام معاینات پزشکی و صدور صلاحیت پزشکی قبل از استفاده از رسیپراتور	۲۳
۲۷۳	WI-01-02-OM	دستورالعمل نحوه ارزیابی شاخص‌های غیبت از کار در صنعت نفت	۲۴
۲۷۹	-----	راهنمای شاخص‌های سلامت کارکنان صنعت نفت	۲۵

حدود، شرح مسئولیت‌ها و وظایف

■ حدود:

کلیه مراکز سلامت کار صنعت نفت

■ شرح مسئولیت‌ها و وظایف:

- مسئولیت تدوین، تصویب و بازنگری دستورالعمل‌ها: رئیس سلامت کار سازمان با مشارکت شورای تخصصی طب صنعتی سازمان

- مسئولیت‌ها و شرح وظایف در اجرای دستورالعمل‌ها:

رئیس سلامت کار و HSE سازمان: برنامه‌ریزی و نظارت بر حسن اجرای مفاد دستورالعمل‌ها از طریق تیم نظارت سازمان و ارائه بازخورد به رئیس بهداشت و درمان منطقه و رئیس سلامت کار منطقه

رئیس بهداشت و درمان منطقه: اطمینان از حسن اجرای مفاد دستورالعمل‌ها از طریق درخواست بازخورد از رئیس سلامت کار منطقه و همکاری کامل با معاونت سلامت و رئیس سلامت کار سازمان برای اجرای دقیق و کامل دستورالعمل‌ها
رئیس سلامت کار منطقه: نظارت بر حسن اجرای دستورالعمل‌ها از طریق ارزیابی‌های کیفی و کمی در فواصل زمانی مشخص و ارائه بازخورد به مراکز سلامت کار منطقه و رئیس بهداشت و درمان منطقه و پیگیری تمهیدات لازم برای برطرف کردن نواقص اجرایی و آموزشی

رئیس مرکز سلامت کار پالایشگاه: فراهم کردن امکانات و تسهیلات لازم برای اجرای مناسب و دقیق دستورالعمل‌ها و فرآیندهای اجرایی مرکز سلامت کار اصلی و اقماری

متخصص طب کار مسئول فنی: نظارت روزانه بر حسن اجرای دستورالعمل‌ها و فرآیندهای موجود از طریق آموزش پزشک معاینه‌کننده، ارزیابی و نظارت دوره‌ای بر گردش کار و فرآیند معاینات و ارزشیابی روزانه پرونده‌های معاینات و نیز انجام کامل شرح وظایف مصوب سازمان

پزشک صنعتی معاینه‌کننده: انجام دقیق و صحیح معاینات پزشکی طب صنعتی مطابق با فرآیندها و دستورالعمل‌ها و توصیه‌های تکمیلی متخصص طب کار مسئول فنی

پرستار صنعتی: انجام اسپرومتری و نوار قلب (بر اساس دستورالعمل‌های مربوطه) و نظارت بر حسن تکمیل پرسشنامه‌های مورد استفاده در معاینات طب صنعتی

واحد HSE شرکت مربوطه: تکمیل دقیق و صحیح و کامل فرم معرفی نامه شاغلین همراه با مهر و امضاء واحد کارشناس بهداشت حرفه‌ای و ایفای کامل نقش مشارکتی خود در فرآیندهای معاینات طب صنعتی

امور اداری شرکت مربوطه: همکاری کامل در الزام کارکنان به مراجعه به مراکز سلامت کار جهت انجام معاینات و پیگیری‌های پزشکی



دستورالعمل نحوه شناسایی، گزارش‌دهی و ثبت بیماری‌های شغلی در صنعت نفت

WI-13-02-OM

شماره سند:

● دستورالعمل حاضر توسط شورای تخصصی طب صنعتی و متخصصین طب کار در واحد سلامت کار و HSE در خصوص روش اجرایی نحوه شناسایی اولیه و گزارش‌دهی بیماری‌های شغلی در صنعت نفت تدوین شده و کلیه حقوق آن محفوظ و متعلق به سازمان بهداشت و درمان صنعت نفت می‌باشد. این دستورالعمل هر چهار سال یک بار بازنگری خواهد شد.

تاریخ تهیه: ۱۳۸۵

شماره بازنگری: دو

تاریخ آخرین بازنگری: ۱۳۹۶

زمان بازنگری مجدد: ۱۴۰۰

مشخصات مسئول مربوطه	تهیه کنندگان	تایید کننده سیستم استاندارد	تأیید کننده واحد مربوطه	تصویب کننده
نام و نام خانوادگی	دکتر کیوان کرمی فر دکتر مرتضی داودی دکتر افشین بلوری دکتر هرمز حسن‌زاده	دکتر پیمان فریدنیا	دکتر کیوان کرمی فر	دکتر پیمان فریدنیا
امضاء				

مقدمه:

شناسایی، گزارش‌دهی و ثبت موارد بیماری‌های شغلی یکی از محورهای اصلی در سیستم سلامت کار و از فعالیت‌های اصلی مراکز طب صنعتی به شمار می‌رود. در واقع بسیاری از فعالیت‌هایی که در سیستم سلامت کار انجام می‌شود با هدف پیشگیری از ایجاد یا ممانعت از پیشرفت بیماری‌های شغلی می‌باشد. شناسایی و گزارش‌دهی بیماری‌های شغلی باعث تشخیص زودهنگام و به موقع این بیماری‌ها شده و در نتیجه با اعمال اقدامات کنترلی لازم و پیشگیرانه باعث ممانعت از پیشرفت این بیماری‌ها به سوی مراحل پیشرفته و ناتوان‌کننده خواهد شد و در نتیجه موارد بیماری‌های شغلی مشمول غرامت به طور موثری کاهش خواهد یافت. همچنین محاسبه شاخص‌های سالانه مربوط به بروز بیماری‌های شغلی که بر اساس مجموع موارد شناسایی شده از بیماری‌های شغلی جدید سنجش می‌شوند (مانند TROIF)، نشانه مهمی از میزان دستیابی فعالیت‌های سیستم سلامت کار به اهداف پیشگیرانه خود می‌باشد.

به همین دلیل شورای تخصصی طب صنعتی و متخصصین طب کار به منظور دستیابی به اهداف شناسایی، گزارش‌دهی و ثبت بیماری‌های شغلی، این دستورالعمل را به عنوان راهنمایی در خصوص نحوه شناسایی، گزارش‌دهی و ثبت بیماری‌های شغلی در صنعت نفت تهیه نموده است.

در این دستورالعمل حداقل الزامات مورد نیاز جهت شناسایی، گزارش‌دهی و ثبت بیماری‌های شغلی در صنعت نفت بیان شده و مراکز طب صنعتی را در نحوه برنامه‌ریزی و اجرای این محور مهم کمک خواهد نمود.

هدف: ارائه چارچوبی مناسب و یکپارچه در شناسایی و ثبت بیماری‌های شغلی در صنعت نفت

دامنه: کلیه مراکز طب صنعتی مناطق بیست گانه صنعت نفت

منابع:

- 1- *Occupational injuries and illnesses recording & reporting requirements*, OSHA, 2002
- 2- *Recording & notification of occupational accidents & diseases*, ILO, 1996
- 3- *Methods & systems used to measure and monitor occupational disease & injuries*, National occupational health & safety advisory committee (NOHSAC), New Zealand, 2005
- 4- *Recognizing & preventing occupational diseases; strategies & recommendations from Canadians*, Canadian center for occupational health & safety, 2005

قواعد کلی:

۱. کلیه مراکز طب صنعتی می‌بایست فرآیند شناسایی و گزارش‌دهی بیماری‌های شغلی در صنعت نفت (صفحه ۲۶۴) را جهت شناسایی و گزارش‌دهی و ثبت این بیماری‌ها و با رعایت اصول و الزامات مندرج در این دستورالعمل اجرا نمایند.
* در مناطقی که متخصص طب کار وجود دارد، اجرای مسیر (۱) فرآیند شناسایی و گزارش‌دهی بیماری‌های شغلی در صنعت نفت (صفحه ۲۶۴) الزامی است.
۲. این دستورالعمل در راستای اجرای یکی از الزامات سیستم Occupational Health و به منظور شناسایی، گزارش‌دهی و ثبت بیماری‌های شغلی صنعت نفت تدوین شده است.
۳. دامنه شمول این دستورالعمل، کلیه کارکنان رسمی و قرارداد مستقیم صنایع نفت، گاز و پتروشیمی می‌باشد و شامل نیروهای پیمانکار نمی‌شود.
۴. به موجب این دستورالعمل، شناسایی، گزارش‌دهی و ثبت بیماری‌های شغلی به ترتیب بر اساس "فهرست بیماری‌های قابل گزارش"، "جدول راهنمای شناسایی بیماری‌های شغلی" و "دستورالعمل نحوه تکمیل و ارسال فرم ثبت و گزارش بیماری‌های شغلی" انجام می‌گردد.
- * تعریف بیماری شغلی: منظور از بیماری شغلی در صنعت نفت بیماری است که با فهرست بیماری‌های قابل گزارش (ماده ۱) منطبق بوده و معیارهای تشخیصی بیماری شغلی را طبق جدول مربوطه داشته باشد و علائم و شواهد بیماری، بعد از شروع به کار فرد در صنعت نفت شروع شده باشد. بیماری‌هایی که در فهرست ماده ۱ باشند ولی علائم و شواهد بیماری در معاینات بدو استخدام یا قبل از آن وجود داشته باشند به عنوان بیماری شغلی در صنعت نفت محسوب نمی‌شوند.

اهداف شناسایی و گزارش‌دهی بیماری‌های شغلی:

۱. تشخیص بیماری‌های شغلی در مراحل اولیه و ممانعت از پیشرفت این بیماری‌ها به سمت مراحل پیشرفته و ناتوان کننده
۲. درمان و کنترل بیماری‌های شغلی قابل درمان در مراحل اولیه
۳. محاسبه شاخص‌های مربوط به بیماری‌های شغلی (مانند TROIF و TLOIF) به عنوان یکی از مهمترین شاخص‌های ارزیابی عملکرد در نظام سلامت کار

ماده ۱: فهرست بیماری‌های شغلی قابل گزارش (Reportable Occupational Diseases):

فهرست بیماری‌های شغلی قابل گزارش در صنعت نفت بر اساس مهمترین مواجهات زیان آور رایج در صنعت نفت انتخاب و اولویت بندی شده‌اند. جدول زیر فهرست این بیماری‌ها را نشان می‌دهد:

ردیف	نام بیماری
۱	آسم شغلی
۲	کاهش شنوایی ناشی از صوت
۳	درماتیت شغلی
۴	بیرون زدگی دیسک لومبوساکرال ناشی از کار
۵	سندرم تونل کارپال شغلی
۶	کanser شغلی (نوع کانسر مشخص شود)
۷	سایر موارد

تبصره: بیماری‌های ذکرشده در جدول فوق، حداقل بیماری‌های شغلی قابل گزارش بوده و گزارش‌دهی و ثبت آنها در صورت شناسایی الزامی است. سایر بیماری‌های شغلی که در این جدول نیستند در صورت شناسایی و تأیید می‌توانند گزارش شوند.

ماده ۲: نحوه شناسایی و تأیید بیماری‌های شغلی:

در صورت مطرح شدن احتمال وجود هر کدام از بیماری‌های ذکرشده در جدول فوق در طی انجام معاینات توسط پزشکان صنعتی ضروری است ابتدا با استفاده از شرح حال دقیق، معاینه، انجام تست‌های پاراکلینیک تکمیلی لازم و درخواست مشاوره‌های تخصصی، ابتدا وجود بیماری (Clinical diagnosis) را به‌طور قطعی تأیید کنند و سپس با استفاده از “جدول راهنمای تشخیص بیماری‌های شغلی” (که حاوی ملاکها و معیارهای شناسایی و گزارش‌دهی بیماری‌های شغلی قابل گزارش در صنعت نفت است) و در صورتیکه تمام معیارهای تشخیصی بیماری شغلی وجود داشته باشد (معیارهای کلینیکی و پاراکلینیکی همراه با معیارهای مواجهه)، فرم گزارش بیماری‌های شغلی را به‌طور دقیق و بر اساس ماده ۳ تکمیل نمایند.

تبصره: به منظور تأیید و بررسی دقیق تر مواجهات زیان آور شغلی، پزشک صنعتی موظف است قبل از تهیه گزارش نهایی بیماری شغلی، اطلاعات مربوط به مواجهات زیان آور مرتبط با بیماری شناسایی شده را (نوع مواجهه، شدت و میزان مواجهه و راه مواجهه در شغل فعلی و مشاغل قبلی) از کارشناس بهداشت حرفه ای یا واحد HSE طبق فرم شناسنامه شغل کتبا استعلام نماید. کارشناس بهداشت حرفه ای یا واحد HSE نیز موظف است حداکثر ظرف مدت ۷ روز اطلاعات درخواست شده را کتبا پاسخ دهند.

ماده ۳: نحوه تنظیم و ارائه گزارش بیماری شغلی:

پس از تأیید قریب به یقین بیماری شغلی (ماده ۲)، پزشک صنعتی یا متخصص طب کار موظف است فرم گزارش بیماری شغلی را به‌طور دقیق و کامل در سه نسخه تکمیل نماید. این سه نسخه باید دارای مهر و امضاء رئیس طب صنعتی باشد. یک نسخه از گزارش در پرونده طب صنعتی شاغل و یک نسخه در زونکن مخصوص بیماری‌های شغلی شناسایی شده در مرکز طب صنعتی بایگانی و نگهداری می‌شود. گزارش‌های جمع‌آوری شده همراه با فهرست موارد بیماریهای شغلی هر شش ماه یکبار به واحد سلامت کار و HSE سازمان ارسال می‌گردد. در مورد مناطق فاقد متخصص طب کار ضروری است همراه با هر فرم گزارش بیماریهای شغلی، نتایج تست‌های تشخیصی مرتبط با بیماری و پاسخ مشاوره‌های تخصصی و مستندات پزشکی مرتبط با بیماری نیز جهت بررسی و تأیید به سازمان ارسال گردد. در مناطق واجد متخصص طب کار فقط ارسال فرم گزارش ممه‌ور به مهر متخصص طب کار و فرم فهرست بیماریهای شغلی (ممه‌ور به مهر متخصص طب کار) کافی است.

تبصره ۱: اگر بیماری شغلی با درجه شدت ۲ و بالاتر تشخیص داده شد و مواجهه زیان آور مرتبط با بیماری شغلی در حال حاضر نیز ادامه دارد، ضروری است در صورت تایید بیماری شغلی توسط متخصص طب کار منطقه و یا ستاد سازمان، پرونده پزشکی بیمار نیز همراه با مستندات لازم، جهت تعیین تکلیف شغلی به شورای عالی پزشکی ارجاع گردد.

تبصره ۲: اگر بیماری شغلی با احتمال قریب به یقین تشخیص داده شد و مواجهه زیان آور مرتبط با بیماری شغلی در حال حاضر وجود ندارد (بیماری شغلی مربوط به مواجهات زیان آور مشاغل قبلی بیمار باشد)، فقط اجرای ماده ۳ کافی است.

ماده ۴: نحوه بررسی و تایید نهایی گزارش بیماری‌های شغلی:

الف) مراکز طب صنعتی فاقد متخصص طب کار:

گزارش‌های ارسال شده از مراکز طب صنعتی فاقد متخصص طب کار به ستاد سازمان در پایان هر ماه در شورای تخصصی مربوطه متشکل از دو نفر متخصص طب کار به طور دقیق بررسی شده و در صورت تأیید نهایی گزارش مبنی بر شغلی بودن بیماری، ثبت و بایگانی خواهد شد. پس از بررسی تمام گزارش‌ها، نتیجه نهایی و موارد تایید شده به صورت پس‌خوراند به مراکز طب صنعتی مربوطه اعلام خواهد شد. ضروری است موارد تایید شده بیماری‌های شغلی توسط سازمان در نرم افزار طب صنعتی ثبت گردند. ثبت موارد بیماری‌های شغلی در نرم افزار قبل از دریافت تأییدیه سازمان مجاز نیست.

ب) مرکز طب صنعتی واجد متخصص طب کار:

در اینگونه مناطق که متخصص طب کار وجود دارد، ارسال مدارک مربوطه به بیماری شغلی جهت تأیید به سازمان الزامی نبوده و فقط فرم تکمیل شده ثبت موارد تأیید شده بیماری‌های شغلی در پایان هر شش ماه همراه با یک نسخه از فرم گزارش بیماری‌های ناشی از کار، جهت اطلاع به ستاد سازمان ارسال می‌گردد. ارسال فرم فهرست موارد بیماری‌های شغلی و نیز فرم‌های گزارش بیماری‌های شغلی از این مناطق بدون مهر و امضاء متخصص طب کار مورد تأیید نخواهد بود. ضروری است موارد گزارش شده بیماری شغلی توسط متخصص طب کار در نرم افزار طب صنعتی ثبت گردند. ثبت موارد بیماری‌های شغلی در نرم افزار قبل از تأییدیه متخصص طب کار مجاز نمی‌باشد.

ماده ۵: نگهداری سوابق و مستندات:

مراکز طب صنعتی موظفند گزارش موارد تایید شده بیماری‌های شغلی مربوط به هر سال را در فایل جداگانه در مرکز طب صنعتی نگهداری نمایند و فهرست کارکنان مبتلا به بیماری‌های شغلی را در پایان هر ماه در فرم مخصوص به واحد HSE جهت اعمال اقدامات کنترلی مورد نیاز و سایر شرایط توصیه شده ارسال نمایند. همچنین ضروری است به منظور محاسبه صحیح شاخص‌های مربوط به بیماری‌های شغلی در هر سال (TROIF و TLOIF)، آمار سالانه موارد تایید شده از بیماری‌های شغلی تایید شده نیز در فرم مخصوص ثبت شده و در بایگانی نگهداری شود.

نکات ضروری در تکمیل فرم گزارش بیماری‌های شغلی:

به منظور بررسی دقیق‌تر گزارشات ارسالی به ستاد سازمان جهت تایید، ضروری است اطلاعات لازم کسب و در فرم گزارش قید گردند. در جدول صفحه ۲۵۶ حداقل اطلاعات ضروری لازم جهت کمک به تایید بیماری شغلی به تفکیک بیماری‌های شغلی قابل گزارش ذکر شده اند:



نام بیماری	حداقل اطلاعات ضروری جهت درج در فرم گزارش	مدارک ضروری پیوست
کاهش شنوایی ناشی از صوت	شدت و مدت مواجهه فرد با صدا در مشاغل فرد در صنعت نفت به تفکیک سابقه حضور در جبهه همراه با ترومای صوتی (مجاورت با انفجار، صدای گلوله و سایر ادوات جنگی) سابقه مصرف داروهای اتوتوکسیک همراه با ذکر نام دارو سابقه ترومای شدید سر منجر به اختلال هوشیاری سابقه مننژیت، اورپون، سرخک	یک نسخه از کلیه ادیوگرام‌های موجود در پرونده فرد یک نسخه از ادیوگرام بدو استخدام در صورت موجود بودن
آسم شغلی	شدت و مدت مواجهه فرد با عوامل تنفسی آسموژن در مشاغل فرد در صنعت نفت به تفکیک شکایات تنفسی فرد (تنگی نفس فعالیتی یا حمله ای، تنگی نفس یا سرفه شبانه،، خس خس، علائم تنفسی در محیط کار) تاریخ شروع علائم تنفسی سابقه فامیلی آسم در وابستگان درجه یک سابقه آسم در کودکی تغییرات علایم در محیط کار و در تعطیلات و مرخصی تغییرات علایم در طول شیفت کاری	یک نسخه از کلیه اسپیرومتری‌های موجود در پرونده یک نسخه از تست برونکودیلاتور یک نسخه از اسپیرومتری ابتدا و انتهای شیفت یا اسپیرومتری ابتدا و انتهای هفته کاری تاییدیه متخصص ریه از وجود قطعی آسم در فرد
بیرون زدگی دیسک بین مهره‌ای لومبوساکرال	شدت و مدت مواجهه فرد با عوامل ارگونومیک ایجاد کننده کمر درد در مشاغل فرد در صنعت نفت به تفکیک تاریخ شروع علائم کمردرد	یک نسخه از MRI لومبوساکرال
سندرم تونل کارپال	شدت و مدت مواجهه فرد با عوامل ارگونومیک مسبب در ایجاد CTS در مشاغل فرد در صنعت نفت به تفکیک تاریخ شروع علائم و شرح علایم و شکایات فرد نتیجه تست فالن و تینل سابقه بیماری‌های نظیر دیابت، آرتریت روماتوئید، بیماری‌های تیروئید، شکستگی قبلی استخوان‌های مچ دست، چاقی (با ذکر BMI)	یک نسخه از گزارش NCV/EMG
درماتیت شغلی	ذکر نوع عوامل شیمیایی مسبب درماتیت در مشاغل فرد در صنعت نفت به تفکیک تاریخ شروع علائم درماتیت در فرد تغییرات علائم در طول هفته کاری و تعطیلات و مرخصی	یک نسخه از تاییدیه متخصص پوست مبنی بر وجود قطعی درماتیت



FO-23-00-OM

فرم گزارش بیماری‌های ناشی از کار

بهداشت و درمان صنعت نفت مرکز سلامت کار تاریخ:

مشخصات فردی			
نام و نام خانوادگی:	شماره پرسنلی:	عنوان شغل:	نام شرکت:
نام واحد:	تلفن تماس:	سیگار (پاکت در سال):	سن:

گزارش متخصص طب کار / پزشک صنعتی:

نام بیماری شغلی احتمالی :
تاریخ اولین زمان تشخیص بیماری:
شرح کوتاهی از بیماری و نحوه مواجهه با عوامل زیان آور شغلی:

مهر و امضاء

عوامل زیان آور محیط کار که احتمالاً در ایجاد بیماری دخالت دارند:

عنوان شغل	نام عامل زیان آور	میزان (شدت) مواجهه با عامل زیان آور	مدت زمان مواجهه (ساعت) در یک شیفت کاری	مدت مواجهه (ماه / سال)	محل مواجهه

نظریه متخصص طب کار:

گزارش بیماری:

اقدام درخواستی: اقدامات پاراکلینیکیTM مشاوره تخصصیTM ارجاع به کمیسیون پزشکی

مهر و امضاء

آیا بیماری شغلی منجر به استعلاجی شده است؟ ☐ خیر ☐ بلی (تعداد روز استعلاجی...)

نظریه نهایی:

تشخیص بیماری:

میزان شدت بیماری گزارش شده:

- ۱- اختلال سلامتی خفیف که تأثیری در عملکرد شغلی ندارد (بدون محدودیت شغلی)
- ۲- اختلال سلامتی جزئی که در عملکرد شغلی تأثیر گذاشته است (محدودیت شغلی موقت)
- ۳- اختلال سلامتی مهم که منجر به محدودیت شغلی دائم و یا کاهش کارائی جزئی دائم شده است
- ۴- کاهش کارائی کلی و دائم
- ۵- فوت

مهر و امضاء رئیس سلامت کار

مهر و امضاء متخصص طب کار / پزشک صنعتی

فرم ثبت موارد تایید شده بیماری‌های شغلی شناسایی شده در سال

[illegible]

* منظور از مورد جدید یعنی اینکه بیماری شغلی شناسایی شده در سال جاری ایجاد شده باشد. مواردی از بیماریهای شغلی که طبق مدارک و مستندات در سالهای قبل ایجاد شده، ولی در سال جاری شناسایی شده‌اند مورد جدید (به‌روز) محسوب نمی‌شوند.

جدول معیارهای تشخیصی بیماری‌های شغلی

نام بیماری	حداکثر مدت مسئولیت	حداقل مدت مواجهه	نوع عامل ایجاد کننده
آسم: * توجه شود تشخیص آسم شغلی در دو مرحله انجام می‌شود: مرحله ۱: تشخیص آسم، بر اساس وجود نظر متخصص یا وجود علائم بالینی آسم به همراه تست برونکودیلاتور یا متاکولین مثبت منظور از تست برونکودیلاتور مثبت، افزایش حداقل ۱۲٪ در FEV₁ یا FVC است به شرطی که FEV₁ حداقل ۲۰۰ میلی لیتر افزایش یافته باشد. مرحله ۲: تشخیص شغلی بودن آسم: علائم فرد به وضوح در روزهای مواجهه نسبت به روزهای بدون مواجهه تشدید شود یا PEF نشانگر بیشتر بودن علائم در روزهای مواجهه باشد یا اسپرومتری در روز مواجهه، در انتهای شیفت کاری حداقل ۱۰٪، نسبت به ابتدای شیفت افت داشته باشد. توضیح: ارسال کپی از تاییدیه آسم توسط متخصص، اسپرومتری‌های انجام شده موجود در پرونده، اسپرومتری قبل و بعد از برونکودیلاتور و اسپرومتری ابتدا و انتهای شیفت به همراه گزارش الزامی است (در مناطق فاقد متخصص طب کار).	۷ روز	یک ماه	آلدئیدها (مثل فرمالدئید) آکریلات ایزوسیانات اتیلن اکساید فورفورال غبارات چوب آمین‌ها (مانند آتانول آمین و کلرآمین) کلرگزیدین گلیکول‌ها نیکل، کروم، کبالت هگزاکلروفن هیدرالازین هیدروکینون وانادیوم پنتاکساید اسیدها (مثل اسید سولفوریک) فیوم‌های جوشکاری آلاینده‌های هوا (H₂S، SO₂، O₃)
درماتیت: تشخیص درماتیت بر اساس وجود دو معیار تشخیص و تایید متخصص پوست و تشدید علائم در حین روزهای کاری و تخفیف یا بهبود علائم در مرخصی‌ها و تعطیلات است.	۱۵ روز	یک ماه	آفت کش‌ها استونیتریل اسیدها و قلیاها آکریلات - متاکریلات آلدئیدها الکل‌ها آمین‌ها ایزوسیانات دترژانت‌ها و شوینده‌ها دی‌متیل سولفامید، دی‌متیل فرمامید رزین‌ها سیتورام حلال‌ها (ترکیبات نفتی، اتو، استن و استر) فورفورال گلیکول‌ها نیکل، کروم، کبالت هیدروکربن‌های پلی‌آروماتیک سیمان

نام بیماری	حداکثر مدت مسئولیت	حداقل مدت مواجهه	نوع عامل ایجاد کننده
سرطان ریه (تشخیص بر اساس گزارش پاتولوژی و بیوپسی)	۴۰ سال	۵ سال	آرسنیک پلی سیکلیک آروماتیک هیدروکربن‌ها (PAH) مثل قیر، قطران و... آزبست نیکل کروم سیلیس رادون بیس کلرومتیل اتر (BCME)
سرطان پوست (تشخیص بر اساس گزارش پاتولوژی و بیوپسی)	۴۰ سال	۵ سال	آرسنیک کروم اشعه یونیزان پلی سیکلیک آروماتیک هیدروکربن‌ها (PAH) مثل قیر، قطران، دوده و...
سرطان سینه‌س‌های پارانازال (تشخیص بر اساس گزارش پاتولوژی و بیوپسی)	۴۰ سال	۵ سال	کروم نیکل غبارات چوب فرمالدئید
مزوتلیوم (تشخیص بر اساس گزارش پاتولوژی و بیوپسی)	۴۰ سال	۵ سال	آزبست
سرطان مثانه (تشخیص بر اساس گزارش پاتولوژی و بیوپسی)	۳۰ سال	۵ سال	هیدروکربن‌های آروماتیک پلی سیکلیک، آمین‌های آروماتیک (به‌ویژه اورامین، آمینو بی فنیل و بنزیدین و نفتالامین)
سرطان کبد (آنژیوسارکوم) (تشخیص بر اساس گزارش پاتولوژی و بیوپسی)	۳۰ سال	۵ سال	آرسنیک مونومر وینیل کلراید
لوسمی (تشخیص بر اساس نتیجه BMA یا BMA)	۱۵ سال	۱ سال	اتیلن اکساید ۱-۳ بوتادین اشعه یونیزان بنزن



نام بیماری	حداکثر مدت مسئولیت	حداقل مدت مواجهه	نوع عامل ایجاد کننده
کاهش شنوایی ناشی از صوت (NIHL): وجود یافته‌های زیر در ادیوگرام AC: ۱- کاهش شنوایی از نوع high-tone به صورت دو طرفه (متقارن یا نامتقارن) ۲- وجود Notch در هر کدام از فرکانس‌های ۳ یا ۴ یا ۶ کیلوهرتز به صورت دو طرفه (متقارن یا حداکثر ۱۵ دسی بل عدم تقارن) و با عمق بیش از ۲۵ دسی بل. NIHL با وجود معیارهای (۱ و ۲) و یا (۲ بتنهایی) تشخیص داده می‌شود. توجه: ۱- در تمامی افرادی که معیارهای اولیه NIHL را در ادیوگرام AC دارند باید ادیومتری حداقل ۴۸ ساعت پس از دوری از مراجعه با صدای غیرمجاز انجام گردد و در صورت پایدار بودن معیارهای ادیوگرام و وجود معیارهای مواجهه، گزارش بیماری ثبت شود. ۲- ارسال کپی از کلیه ادیوگرام‌های موجود در پرونده به همراه گزارش الزامی است.	یک سال	یک ماه	تمامی مشاغلی که سر و صدا در محیط آن بیش از ۸۵dBA باشد در ۸ ساعت و معادل آن می‌باشد. کلیه مشاغلی که بر اساس منطق پر سر و صدا هستند مانند پرسکاری یا سندبلاست
سندرم تونل کارپ: وجود بیماری با EMG/NCV تایید شده باشد. توضیح: ارسال کپی از نتیجه EMG/NCV به همراه گزارش الزامی است. بیماری‌های همراه مانند دیابت، آرتریت روماتوئید، هیپوتیروئیدی و سابقه شکستگی مچ دست بررسی ورد شده باشند.	۳۰ روز	یکسال	وجود حداقل یکی از موارد زیر در شغل فرد: استفاده مکرر از هر گونه ابزار دستی به ویژه همراه با اعمال نیرو هر گونه کار تکراری دستی به ویژه با اعمال نیرو کار با وسایل ارتعاشی (دریل، فرز کاری و...) وضعیت نامناسب دست‌ها به طور ثابت در حین کار مهم‌ترین مشاغل: کاربران کامپیوتر، تعمیرکاران، تاسیسات، مکانیک‌ها، دندانپزشکان، لحیم‌کاران و مونتاژکاران

نام بیماری	حداکثر مدت مسئولیت	حداقل مدت مواجهه	نوع عامل ایجاد کننده
هرنی دیسکال در فاصله S1-L1 : تایید تشخیص بر اساس یافته‌های MRI ضروری است. توضیح: ارسال کپی از گزارش MRI به همراه گزارش الزامی است.	۶ ماه	۲ سال	-مشاغلی که در آن بلند کردن و حمل بار سنگین (بیش از ۱۵ کیلوگرم) به صورت تکرار شونده وجود داشته باشد. مشاغلی که در آن فرد با ارتعاش تمام بدن مواجهه داشته باشد. مانند رانندگان اتوبوس، کامیون، جرثقیل، لیفت تراک...

۱- در صورتی که تشخیص یکی از بیماری‌های فوق مسجل شود، ولی شرایط موجود در دیگر ستون‌ها به صورت کامل وجود نداشته باشد (به عنوان مثال فاصله زمانی با آخرین روز مواجهه بیش از مدت مسئولیت ذکر شده در جدول باشد یا عامل ایجاد کننده‌ای که بر اساس نظر گزارش کننده می‌تواند آن بیماری را ایجاد کند در لیست جدول نباشد).

کماکان می‌توان و حتی بهتر است بیماری را گزارش نمود، ولی در فرم گزارش بیماری ذکر شود: "فاقد کلیه شرایط جدول"

۲ - منظور از «مدت مسئولیت» حداکثر زمان قابل قبول بین آخرین روز مواجهه و اولین روز تشخیص است. به عنوان مثال برای فردی که مبتلا به سرطان ریه باشد، اولین زمان تشخیص بر اساس مدارک موجود، فروردین ۱۳۸۰ است، ولی آخرین بار در سال ۱۳۵۰ با آزیست مواجهه داشته است. این فاصله برابر ۳۰ سال می‌باشد که از ۳۵ سال جدول کمتر است. لذا پذیرفته می‌شود. در واقع فاصله زمانی بین آخرین روز مواجهه و اولین روز تشخیص نباید از عدد ذکر شده در جدول ستون مدت مسئولیت بیشتر شود.

۳ - منظور از حداقل مدت مواجهه، حداقل زمانی است که فرد باید با آن عامل مواجهه داشته باشد.

فرآیند شناسایی و گزارش‌دهی بیماری‌های شغلی در صنعت نفت

